

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૧૯૮ / ૨૦૧૬

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૧૯૯ / ૨૦૧૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી હર્ષા દેવાણી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ. એસ. સુપેહિયા

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી	
----	--	--

	આપવામાં આવી શકે?	
૨.	રિપોર્ટરને રિફર કરવું કે નહીં?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

રમેશ વસંતભાઈ ભોજાણી – અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને ૨ – સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી:-

શ્રી રાહુલ ગજેરા, એડવોકેટ સાથે શ્રી કુંતલ એ પારિખ, અરજદાર માટે એડવોકેટ

શ્રી ચિંતન એચ દવે, સામાવાળા નં. ૨ – ૩ માટે એડવોકેટ

સામાવાળા નં. ૧ ને નોટિસની બજવણી થઈ ગયેલ છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી હર્ષા દેવાણી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ : ૧૭/૦૩/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી હર્ષા દેવાણી)

૧. બંને અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલા તથ્યો અને દલીલો સમાન હોવાથી અને પક્ષકારો સામાન્ય હોવાથી, તેમની સુનાવણી એકસાથે હાથ ધરવામાં આવી હતી અને આ સમાન ચુકાદા દ્વારા તેનો નિર્ણય કરવામાં આવે છે. સરળતા ખાતર, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૧૯૮/૨૦૧૬ માં દર્શાવેલ તથ્યોનો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો છે.

૨. અરજદારે, જુલાઈ ૨૦૦૯ થી જાન્યુઆરી ૨૦૧૦ ના સમયગાળા દરમિયાન, નિકાસકારો વતી મ્યુરિએટ ઓફ પોટાશ (એમઓપી) નું પુનઃપેકિંગ કર્યું હતું, જેમણે કથિત રીતે આ એમઓપી મલેશિયામાં નિકાસ કર્યું હતું. જુલાઈ ૨૦૧૦ માં, ડાયરેક્ટોરેટ ઓફ રેવેન્યુ ઈન્ટેલિજન્સ (ડીઆરઆઈ) ના અધિકારીઓએ એમઓપી ની નિકાસના મુદ્દા અંગે તપાસ શરૂ કરી હતી. તેના અનુસંધાને, અરજદારને તારીખ ૦૫.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ કારણ દર્શક નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી. અરજદારનો કેસ એવો છે કે

ત્યાર બાદ, ત્રીજા સામાવાળા - એડિશનલ કમિશનર ઓફ કસ્ટમ્સ (પ્રિવેન્ટિવ), જામનગરની કચેરીએ તારીખ ૦૮.૦૮.૨૦૧૪ ની સુનાવણીની નોટિસ જારી કરી હતી જેમાં સુનાવણીની તારીખ ૧૯.૦૮.૨૦૧૪ નક્કી કરવામાં આવી હતી, જે અરજદારના માતાપિતાના રાજકોટ સ્થિત કાયમી સરનામે મોકલવામાં આવી હતી/મળી હતી. અરજદાર, જે ૨૦૦૫ થી સુરતમાં કાયમી ધોરણે સ્થાયી થયેલ છે, તેણે તેના માતાપિતા પાસેથી નોટિસ મળતાં જ તેને તેના અમદાવાદ સ્થિત એડવોકેટને મોકલી આપી હતી. વિદ્વાન એડવોકેટ, ટૂંકી નોટિસના કારણે, નિર્ણાયક સત્તાધિકારી સમક્ષ આ બાબતમાં કામગીરી/રજૂઆત કરી શક્યા ન હતા. ત્યાર બાદ, સુનાવણીની બીજી નોટિસ તારીખ ૧૫.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ અરજદારના માતાપિતાના રાજકોટ સ્થિત સરનામે ફરીથી તારીખ ૨૨.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ બજાવવામાં આવી હતી, જેમાં વ્યક્તિગત સુનાવણી ૨૫.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ નક્કી કરવામાં આવી હતી. ફરી એકવાર, સુનાવણીની તારીખો નક્કી કરવાના ટૂંકા નોટિસના સમયગાળાને કારણે, અરજદાર માટે તેના એડવોકેટની ઉપલબ્ધતા મેળવવી મુશ્કેલ હતી જેથી તેઓ ત્રીજા સામાવાળા, જેમની કચેરી જામનગરમાં આવેલી છે, તેમની સમક્ષ ઉપસ્થિત થઈ શકે. જોકે, અરજદારના એડવોકેટે, તારીખ ૨૫.૦૯.૨૦૧૪ ના પત્ર દ્વારા પ્રાથમિક વાંધાઓ ઉઠાવતો જવાબ રજૂ કર્યો હતો અને જવાબ રજૂ કરવા તેમજ વ્યક્તિગત સુનાવણીમાં હાજર રહેવા માટે સુનાવણીની બીજી તારીખ માટે વિનંતી કરી હતી. ત્યાર બાદ, અરજદારે તારીખ ૦૭.૧૦.૨૦૧૪ નો આખરી જવાબ દાખલ કર્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે, આ બાબતમાં વ્યક્તિગત સુનાવણી માટે વિનંતી કરવામાં આવી હતી. અરજદારનો કેસ એવો છે કે આ બાબતમાં વ્યક્તિગત સુનાવણીની તક આપ્યા વિના અને અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી લેખિત

રજૂઆતોને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લીધા વિના અથવા તેના પર પોતાના તારણો આપ્યા વિના, ત્રીજા સામાવાળાએ તારીખ ૨૦.૧૦.૨૦૧૪ ના મૂળ હુકમ દ્વારા કસ્ટમ્સ એક્ટ, ૧૯૬૨ (આ પછી "એક્ટ" તરીકે ઓળખાશે) ની કલમ ૧૧૪(આઈ) હેઠળ અરજદાર પર રૂ. ૩,૦૦,૦૦૦/- નો દંડ લાદ્યો હતો. તેનાથી નારાજ થઈને, અરજદારે બીજા સામાવાળા (કમિશનર (અપીલ્સ)) સમક્ષ વિલંબ માફ કરવાની અરજી સાથે અપીલ દાખલ કરી હતી. તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૧૫ ના અપીલના હુકમ દ્વારા, એક્ટની કલમ ૧૨૮ ના પ્રોવાઈસો હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ ત્રીસ દિવસના માફીપાત્ર વિલંબ કરતાં વધુ વિલંબથી અપીલ દાખલ કરવાના ગ્રાઉન્ડ પર અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તેનાથી નારાજ થઈને, અરજદારે તારીખ ૨૦.૧૦.૨૦૧૪ ના મૂળ હુકમ તેમજ તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૧૫ ના અપીલના હુકમ બંનેને પડકારતી હાલની અરજીઓ દાખલ કરી છે.

૩. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી રાહુલ ગજેરાએ આક્ષેપિત મૂળ હુકમને પડકારતા ત્રિપક્ષીય રજૂઆતો કરી હતી. પ્રથમ, એક્ટની કલમ ૧૨૨એ ના પ્રોવાઈસો મુજબ પક્ષકારને ત્રણ મુલતવી આપવી જરૂરી છે તે જોતાં, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગના કારણે મૂળ હુકમ કાયદાકીય રીતે ખોટો છે, જ્યારે હાલના કેસમાં, બે મુલતવી આપ્યા પછી, વ્યક્તિગત સુનાવણીની તક માટે વિનંતી કરવામાં આવી હોવા છતાં, આવી વિનંતી ધ્યાનમાં લીધા વિના અને આવી તક આપ્યા વિના, મૂળ હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટના જણાવ્યા અનુસાર, એક્ટની કલમ ૧૨૨એ માં યોગ્ય નિર્ણાયક પ્રક્રિયા પછી, એટલે કે, જવાબ દાખલ કર્યા પછી વ્યક્તિગત સુનાવણી આપવી જરૂરી છે. અરજદારે ૨૫.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ

પ્રાથમિક જવાબ અને ૦૭.૧૦.૨૦૧૪ ના રોજ આખરી જવાબ દાખલ કર્યો હોવાથી, ત્રીજા સામાવાળા આક્ષેપિત હુકમ પસાર કરતા પહેલા સુનાવણીની તક આપવા માટે વૈધાનિક રીતે બંધાયેલા હતા. આવી રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન એડવોકેટે ઓટોમોટિવ ટાયર મેન્યુફેક્ચરર્સ એસોસિએશન વિ. કેઝિગ્રેટેડ ઓથોરિટી, ૨૦૧૧ (૨૬૩) ઈએલટી ૪૮૧ (એસસી) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય, મેઘમણી ઓર્ગેનિક્સ લિમિટેડ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, ૨૦૧૨ (૨૮૧) ઈએલટી ૫૨૮ (ગુજ.) ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણય, તેમજ રીટ પીટીશન નં. ૬૧૩૪/૨૦૦૮ માં ૮ મી ઓક્ટોબર, ૨૦૦૮ ના રોજ આપવામાં આવેલ ખંડેલવાલ લેબોરેટરીઝ લિમિટેડ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયાના કેસમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો. અરજદારનો કેસ એવો પણ છે કે વ્યક્તિગત સુનાવણી માટેની નોટિસો અરજદારના માતાપિતાના સરનામે મોકલવામાં આવી હતી અને તેથી, તે ખૂબ જ મોડી મળી હતી, જેના કારણે વ્યક્તિગત સુનાવણીની તારીખે ત્રીજા સામાવાળા સમક્ષ ઉપસ્થિત રહેવા માટે તેમના એડવોકેટની ઉપલબ્ધતા મેળવવા માટે તેમની પાસે ખૂબ જ ઓછો સમય બચ્યો હતો, કારણ કે ત્રીજા સામાવાળાની કચેરી જામનગરમાં આવેલી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદારને જારી કરવામાં આવેલી ટૂંકી નોટિસો પણ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગમાં છે.

૩.૧ અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનું બીજું પાસું એ હતું કે અરજદારે કારણ દર્શક નોટિસનો લેખિત જવાબ રજૂ કર્યો હતો, જોકે, લેખિત રજૂઆતો પર આવા દલીલો સત્તાધિકારીને શા માટે યોગ્ય ન લાગ્યા તે અંગે કોઈ તારણો આપવામાં આવ્યા નથી. તેથી, આક્ષેપિત

મૂળ હુકમ એ નોન-સ્પીકિંગ હુકમ છે અને તે કારણસર પણ દૂષિત થાય છે. આવી રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિજ્ઞાન એડવોકેટે અનીલ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડ વિ. કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, અમદાવાદ-II, ૨૦૧૦ (૨૫૭) ઈએલટી પૃષ્ઠ ૩ (ગુજ.) ના કેસમાં આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણય પર એ પ્રતીતિ માટે આધાર રાખ્યો હતો કે હુકમના ભાગમાં રજૂઆતોનું માત્ર પુનરાવર્તન પૂરતું નથી અને આ રજૂઆતો પર નિર્ણય લેનાર સત્તાધિકારીનું તારણ એટલું જ જરૂરી છે. તેની ગેરહાજરીમાં, આવો હુકમ બિન-બોલતો હુકમ ગણાશે.

૩.૨ અરજદારના વિજ્ઞાન એડવોકેટની દલીલનું ત્રીજું પાસું એ હતું કે સમાન કારવાહીના કારણ અંગે, એટલે કે, સમાન સમયગાળા માટે, મુખ્યત્વે સમાન પુરાવા પર, બીજા સામાવાળા દ્વારા તારીખ ૨૪.૦૧.૨૦૧૧ ની કારણ દર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, જેનો અંત તારીખ ૩૦.૦૩.૨૦૧૨ ના મૂળ હુકમમાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા અરજદાર પર રૂ. ૭૫,૦૦,૦૦૦/- નો દંડ લાદવામાં આવ્યો હતો, જેની સામે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ પેઝિંગ છે. અરજદાર વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સમાન સમયગાળા માટે અને સમાન સામગ્રી પર આધારિત સમાન આક્ષેપ પર વારંવાર કારણ દર્શક નોટિસો કાયદામાં ટકી શકે તેમ નથી.

૩.૩ બીજા સામાવાળા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૧૫ ના હુકમ અંગે, જેના દ્વારા અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી વિલંબ માફીની અરજી ફગાવી દેવામાં આવી છે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કમિશનર (અપીલ્સ) એ ધ્યાનમાં લેવું જોઈતું હતું કે અમુક વિલંબ પછી

અપીલ દાખલ કરવામાં અરજદાર તરફથી પર્યાપ્ત કારણ હતાં, જે સ્પષ્ટપણે સમજાવવામાં આવ્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કમિશનર (અપીલ્સ) ની કચેરી અપીલનું મેમોરેન્ડમ સ્વીકારતી નથી સિવાય કે તેની સાથે પ્રી-ડિપોઝિટની ચુકવણી દર્શાવતું ચલણ હોય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ કારણસર જ અરજદાર મુકરર મુદતમાં અપીલ દાખલ કરી શક્યા ન હતા કારણ કે તેમને પ્રી-ડિપોઝિટ કરવા માટે ભંડોળની વ્યવસ્થા કરવામાં થોડો સમય લાગ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કોઈપણ કિસ્સામાં, ત્રીસ દિવસના માફીપાત્ર સમયગાળાની અંદર પ્રી-ડિપોઝિટ કરવામાં આવી હતી અને તેથી, પ્રી-ડિપોઝિટ એવા સમયગાળાની અંદર કરવામાં આવી હતી જેને માફ કરવા માટે અપીલેટ કમિશનર સત્તાધિકારી હતા તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલ સમયસર ગણવી જોઈતી હતી. તદનુસાર, એવી આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે અરજીઓ વિચારણા યોગ્ય છે અને આક્ષેપિત મૂળ હુકમ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગના ગ્રાઉન્ડ પર રદબાતલ અને સેટ અસાઈડ કરવા પાત્ર છે અથવા વિકલ્પરૂપે, કમિશનર (અપીલ્સ) સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં થયેલ વિલંબ માફ કરવા પાત્ર છે અને અપીલ ગુણદોષ પર સાંભળવા માટે નિર્દેશ આપવો જોઈએ.

૪. અરજીઓનો વિરોધ કરતા, સામાવાળા માટેના વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેવિંગ કાઉન્સિલ શ્રી ચિંતન દવેએ ત્રીજા સામાવાળા વતી દાખલ કરવામાં આવેલ જવાબી સોગંદનામાની વિગતોનું પુનરાવર્તન કર્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદારને વિવિધ તારીખોએ, એટલે કે, ૦૯.૦૫.૨૦૧૪, ૧૯.૦૮.૨૦૧૪, ૧૦.૦૯.૨૦૧૪ અને ૨૫.૦૯.૨૦૧૪

ના રોજ વ્યક્તિગત સુનાવણીની પર્યાપ્ત તકો આપવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદારે પણ પુષ્ટિ કરી છે કે તેમને તેમના રાજકોટના સરનામે વ્યક્તિગત સુનાવણીની નોટિસ મળી હતી અને નોટિસની બજવાણી હોવા છતાં, અરજદારે વ્યક્તિગત રીતે અથવા કોઈ અધિકૃત પ્રતિનિધિ દ્વારા વ્યક્તિગત સુનાવણી માટે નિર્ણાયક સત્તાધિકારી સમક્ષ ઉપસ્થિત થવાનું પસંદ કર્યું ન હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર દ્વારા અન્ય સરનામે વ્યક્તિગત સુનાવણીની નોટિસો મોકલવા માટે અથવા નિર્ણય દરમિયાન સુનાવણીની યોગ્ય આગામી તારીખ આપવા માટે કોઈ વિનંતી ન હોવાથી, આવી દલીલ જે આ કોર્ટ સમક્ષ પ્રથમ વખત ઉઠાવવામાં આવી છે, તેના પર વિચાર કરવો જોઈએ નહીં. નિર્ણાયક સત્તાધિકારી દ્વારા નોંધાયેલા તારણો તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું, અને રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આક્ષેપિત મૂળ હુકમમાં નિર્ણાયક સત્તાધિકારીએ પ્રાથમિક વાંધાઓમાં તેમજ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલા લેખિત જવાબમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર વિચાર કર્યો છે, અને તેથી, આવી રજૂઆતોનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો નથી તેવી દલીલ કોઈ ગુણદોષ વગરની છે.

૪.૧ સમાન કારવાહીના કારણ અંગે, એટલે કે, સમાન સમયગાળા માટે, મુખ્યત્વે સમાન પુરાવા પર, બીજા સામાવાળા દ્વારા તારીખ ૨૪.૦૧.૨૦૧૧ ની કારણ દર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને આ સમાન તથ્યોના જૂથ પર બીજી કારણ દર્શક નોટિસ છે તેવી દલીલ અંગે, વિદ્વાન એડવોકેટે જવાબી સોગંદનામાના ફકરા-૧૫ માં કરવામાં આવેલા કથનો તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તારીખ ૩૦.૦૩.૨૦૨૧ નો

મૂળ હુકમ વિવિધ શિપિંગ બિલો હેઠળ આવરી લેવાયેલ એમઓપી ની ગેરકાયદેસર નિકાસને લગતો છે અને તેથી, તેને સમાન સમયગાળા માટે અને સમાન પુરાવા પર સમાન કારવાહીનું કારણ કહી શકાય નહીં. જવાબી સોગંદનામાના ફક્ત-૧૫ નીચેના કોષ્ટકનો સંદર્ભ આપતાં, એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે બંને કારણ દર્શક નોટિસોના સંબંધમાં શિપિંગ બિલો અલગ-અલગ છે અને તેથી, કારણ દર્શક નોટિસો સમાન સમયગાળા માટે અને સમાન પુરાવા પર સમાન કારવાહીના કારણ માટે છે તેવી દલીલ સ્વીકારવા પાત્ર નથી.

૪.૨ કમિશનર (અપીલ્સ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૧૫ ના આક્ષેપિત હુકમનો સવાલ છે ત્યાં સુધી, એક્ટની કલમ ૧૨૮ ની જોગવાઈઓ તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું, અને દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે તે નિર્ણાયક સત્તાધિકારીના નિર્ણય કે હુકમની જાણ થયાની તારીખથી સાઠ દિવસની અંદર અપીલ દાખલ કરવાની જોગવાઈ કરે છે અને તેના પ્રોવાઈસોમાં ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જો કમિશનર (અપીલ્સ) ને ખાતરી થાય કે અપીલકર્તાને ઉપરોક્ત સાઠ દિવસના સમયગાળાની અંદર અપીલ રજૂ કરતા પર્યાપ્ત કારણોસર રોકવામાં આવ્યા હતા, તો તેઓ તેને વધુ ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર રજૂ કરવાની પરવાનગી આપી શકે છે. આમ, કાયદો કમિશનર (અપીલ્સ) ને અપીલ દાખલ કરવા માટે મુદ્દર કરેલા સાઠ દિવસ ઉપરાંત ત્રીસ દિવસનો વિલંબ માફ કરવાની સત્તા આપે છે, અને તેનાથી વધુ નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે હવે એ સુસ્થાપિત થઈ ગયું છે કે એક્ટની કલમ ૧૨૮ ના પ્રોવાઈસોમાં પૂરા પાડવામાં આવ્યા મુજબ ત્રીસ દિવસના સમયગાળા પછી,

કમિશનર (અપીલ્સ) પાસે વિલંબ માફ કરવાની કોઈ સત્તા નથી, સંજોગો અનુસાર, વિલંબ માફીની અરજી ફગાવી દેતો તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૧૫ નો આક્ષેપિત હુકમ ન્યાયી, કાયદેસર અને યોગ્ય છે, અને આ કોર્ટ દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૪.૩ વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેનિંગ કાઉન્સિલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે આક્ષેપિત અપીલના હુકમ સામે, અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ એક્ટની કલમ ૧૨૮એ હેઠળ અપીલના માર્ગે ઉપાય ઉપલબ્ધ છે, અને તેથી, હાલની અરજીઓ ટકી શકે તેમ નથી અને માત્ર આ ગ્રાઉન્ડ પર જ ફગાવી દેવાને પાત્ર છે. તદનુસાર, એવી આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે બંને અરજીઓ ગુણદોષ વગરની હોવાથી, હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૫. અહિયાં નોંધાયેલા તથ્યો અને દલીલો પૃષ્ઠભૂમિમાં, વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો પ્રથમ પ્રશ્ન એ છે કે શું વિલંબ માફીની અરજી ફગાવી દેતો બીજા સામાવાળા – કમિશનર (અપીલ્સ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૧૫ નો હુકમ હસ્તક્ષેપની જરૂર હોય તેવી કોઈ કાયદાકીય ક્ષતિથી પીડાય છે કે કેમ.

૬. તારીખ ૧૪.૧૦.૨૦૧૫ ના આક્ષેપિત હુકમનું અવલોકન દર્શાવે છે કે કમિશનર (અપીલ્સ) એ કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૨૮ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લીધી છે અને અવલોકન કર્યું છે કે અપીલ દાખલ કરવાની વાસ્તવિક તારીખના ત્રીસ દિવસના વિસ્તૃત સમયગાળા કરતાં વધુ વિલંબથી

અપીલો દાખલ કરવામાં આવી હતી, એટલે કે, અપીલો ૧૧૬ દિવસ અને ૧૨૦ દિવસ જેટલી મોડી રજૂ કરવામાં આવી છે, એટલે કે, લગભગ ચાર મહિનાના સમયનો વિલંબ છે. કેસના ગુણદોષમાં પ્રવેશ્યા વિના, કમિશનર (અપીલ્સ) એ ઠેરવ્યું છે કે તેમની પાસે કસ્ટમ્સ એક્ટ, ૧૯૬૨ ની કલમ ૧૨૮ ની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા બદલ અપીલોને ફગાવી દેવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ બચ્યો નથી.

૭. આ તબક્કે, એક્ટની કલમ ૧૨૮ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય થઈ શકે છે, જે કમિશનર (અપીલ્સ) ને અપીલની જોગવાઈ કરે છે અને આ મુજબ પંચાય છે:

"૧૨૮ કમિશનર (અપીલ્સ) ને અપીલો.— (૧) કસ્ટમ્સ કમિશનર કરતાં ઉતરતા દર્જાના કસ્ટમ્સ અધિકારી દ્વારા આ એક્ટ હેઠળ પસાર કરાયેલા કોઈપણ નિર્ણય અથવા હુકમથી નારાજ થયેલી કોઈપણ વ્યક્તિ આવા નિર્ણય અથવા હુકમની તેને જાણ થયાની તારીખથી સાઠ દિવસની અંદર કમિશનર (અપીલ્સ) ને અપીલ કરી શકે છે: પરંતુ કમિશનર (અપીલ્સ), જો તેમને ખાતરી થાય કે અપીલકર્તાને ઉપરોક્ત સાઠ દિવસના સમયગાળાની અંદર અપીલ રજૂ કરતા પર્યાપ્ત કારણોસર રોકવામાં આવ્યા હતા, તો તેને વધુ ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર રજૂ કરવાની પરવાનગી આપી શકે છે.

(૧એ) કમિશનર (અપીલ્સ), જો પર્યાપ્ત કારણ દર્શાવવામાં આવે તો, અપીલની સુનાવણીના કોઈપણ તબક્કે, પક્ષકારો અથવા તેમાંથી કોઈપણને સમયાંતરે સમય આપી શકે છે અને લેખિતમાં નોંધવાના કારણોસર અપીલની સુનાવણી મુલતવી રાખી શકે છે: પરંતુ અપીલની સુનાવણી દરમિયાન પક્ષકારને આવી કોઈ મુલતવી ત્રણ વખતથી વધુ આપવામાં આવશે નહીં.

(૨) આ કલમ હેઠળની દરેક અપીલ એવા ફોર્મમાં હશે અને એવી રીતે ચકાસવામાં આવશે જે આ અંકિત નિયમો દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે."

૮. એક્ટની કલમ ૧૨૮ ની જોગવાઈઓના સાદા વાંચન પર, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે આદેશ આપે છે કે જે નિર્ણય કે હુકમને પડકારવાનો માંગવામાં આવ્યો છે તેની જાણ થયાની તારીખથી સાઠ દિવસની અંદર અપીલ દાખલ કરવી જોઈએ. જોકે, તેના પ્રોવાઈસોને ધ્યાનમાં રાખીને, કમિશનર (અપીલ્સ) ને વધુ ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર અપીલ રજૂ કરવાની પરવાનગી આપવાની સત્તા છે જો તેમને ખાતરી થાય કે અપીલકર્તાને સાઠ દિવસના સમયગાળાની અંદર અપીલ રજૂ કરતા પર્યાપ્ત કારણોસર રોકવામાં આવ્યા હતા. આમ, કમિશનર (અપીલ્સ) ને અપીલ દાખલ કરવા માટેનો સમયગાળો વધુ ત્રીસ દિવસ માટે લંબાવવાની સત્તા છે અને તેનાથી વધુ નહીં. તેથી, એકવાર અપીલ દાખલ કરવામાં નેવું દિવસથી વધુનો વિલંબ થાય, પછી કમિશનર (અપીલ્સ) પાસે આવા સમયગાળાથી વધુ સમય માટે અપીલ રજૂ કરવાની પરવાનગી આપવાની કોઈ સત્તા કે અધિકાર નથી. અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવાનો પ્રયાસ કરાયેલો વિવાદ હવે રેશ ઈન્ટીગ્રા રહ્યો

નથી, કારણ કે આ બાબતનો નિર્ણય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા સિંઘ એન્ટરપ્રાઇઝીસ વિ. કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, જમશેદપુર, (૨૦૦૮) ૩ એસસીસી ૭૦ ના કેસમાં કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં કોર્ટે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ ની કલમ ૩૫ ના સંદર્ભમાં, જે એક્ટની કલમ ૧૨૮ સાથે સમાન બાબત છે, આ મુજબ ઠેરવ્યું છે:

"૮. કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ (અપીલ્સ) તેમજ ટ્રિબ્યુનલ કાયદા દ્વારા સર્જાયેલ સંસ્થાઓ હોવાથી તેમને કાયદા હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલા મંજૂર સમયગાળાથી વધુ વિલંબ માફ કરવાની હુકમત સોંપવામાં આવી નથી. જે સમયગાળા સુધી વિલંબ માફની પ્રાર્થના સ્વીકારી શકાય તે કાયદાકીય રીતે પૂરો પાડવામાં આવેલ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે વિલંબ માફી માટે લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ (ટૂંકમાં "લિમિટેશન એક્ટ") ની કલમ ૫ ના તર્કનો ઉપયોગ કરી શકાય છે. કલમ ૩૫ નો પહેલો પ્રોવાઈસો સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરે છે કે નિર્ણય અથવા હુકમની તેને જાણ થયાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર અપીલ પસંદ કરવાની રહેશે. જોકે, જો કમિશનરને ખાતરી થાય કે અપીલકર્તાને ઉપરોક્ત ૬૦ દિવસના સમયગાળાની અંદર અપીલ રજૂ કરતા પર્યાપ્ત કારણોસર રોકવામાં આવ્યા હતા, તો તેઓ તેને વધુ ૩૦ દિવસના સમયગાળાની અંદર રજૂ કરવાની પરવાનગી આપી શકે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અપીલ ૬૦ દિવસની અંદર દાખલ કરવાની રહેશે પરંતુ

પ્રોવાઈસોની શરતો અનુસાર અપીલ સ્વીકારવા માટે અપીલેટ ઓથોરિટી દ્વારા વધુ ૩૦ દિવસનો સમય આપી શકાય છે. કલમ ૩૫ ની સબ-સેક્શન (૧) નો પ્રોવાઈસો સ્થિતિ એકદમ સ્પષ્ટ કરે છે કે અપીલેટ ઓથોરિટી પાસે ૩૦ દિવસના સમયગાળાથી વધુ સમય માટે અપીલ રજૂ કરવાની પરવાનગી આપવાની કોઈ સત્તા નથી. વપરાયેલી ભાષા સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરે છે કે ધારાસભાનો હેતુ અપીલેટ ઓથોરિટી અપીલ પસંદ કરવા માટેનો સામાન્ય સમયગાળો એવા ૬૦ દિવસ પૂરા થયા પછી માત્ર ૩૦ દિવસ સુધીનો વિલંબ માફ કરીને અપીલ સ્વીકારે તેવો હતો. તેથી, લિમિટેશન એક્ટની કલમ ૫ નો સંપૂર્ણ બહિષ્કાર થાય છે. તેથી કમિશનર અને હાઈકોર્ટ એવું ઠેરવવામાં વાજબી હતા કે ૩૦ દિવસનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી વિલંબ માફ કરવાની કોઈ સત્તા નહોતી.

૯. ઉપરોક્ત વલણ સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આમચોંગ ટી એસ્ટેટ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, (૨૦૧૦) ૧૫ એસસીસી ૧૩૯ અને કમિશનર ઓફ કસ્ટમ્સ એન્ડ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ વિ. હોન્ગો ઈન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, (૨૦૦૯) ૫ એસસીસી ૭૯૧ માં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યું હતું. ઉપરોક્ત સુસ્થાપિત કાયદાકીય સ્થિતિના પ્રકાશમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે કમિશનર (અપીલ્સ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ આક્ષેપિત હુકમ હસ્તક્ષેપની જરૂર હોય તેવી કોઈ કાયદાકીય ક્ષતિથી પીડાય છે.

૧૦. આ તબક્કે, જોકે, કેટલાક તથ્યોની નોંધ લેવી જરૂરી બનશે. અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી વિલંબ માફીની અરજીમાં જણાવાયું છે કે અરજદારે આશરે ૭ નવેમ્બર, ૨૦૧૪ના રોજ અથવા તેની આસપાસ ૧૦/૧૦/૨૦૧૪ના મૂળ આદેશ અને આશરે ૧૧ નવેમ્બર, ૨૦૧૪ના રોજ અથવા તેની આસપાસ ૨૦/૧૦/૨૦૧૪ના મૂળ આદેશ મળતાં, તેને અમદાવાદ સ્થિત એડવોકેટની કચેરી મોકલી આપેલ, જેઓએ તેમને સંબંધિત અપીલ ઓથોરિટી સમક્ષ અપીલ કરવા માટે ફરજિયાત પૂર્વ-થાપણ તરીકે અરજદાર પર લાદવામાં આવેલી દંડની રકમના ૭.૫% પ્રથમ જમા કરાવવાની સલાહ આપી હતી. અરજદાર એક નાના વેપારી છે અને નબળી આર્થિક સ્થિતિનો સામનો કરી રહ્યા હતા અને તેથી, ૬ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૫ના રોજ માત્ર ૧૦/૧૦/૨૦૧૪ના મૂળ આદેશના સંદર્ભમાં દંડની રકમના ૭.૫% પૂર્વ-થાપણનું પાલન કરી શક્યા હતા અને સતત નબળી આર્થિક સ્થિતિના કારણે તેઓ માત્ર ૬ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ના રોજ ૨૦/૧૦/૨૦૧૪ના મૂળ આદેશના સંદર્ભમાં ૭.૫% પૂર્વ-જમા કરવાની વ્યવસ્થા કરી શક્યા હતા, ત્યારબાદ અપીલ સબમિટ કરવા માટે ચલાનની નકલ એડવોકેટની કચેરીને મોકલવામાં આવી હતી. આમ, અરજીમાં દર્શાવેલ તથ્યો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે દંડની રકમના ૭.૫% પૂર્વ-થાપણ કરવા માટેની વ્યવસ્થા કરવામાં વધતે-ઓછે અંશે નેવું દિવસનો સમય વિતી ગયો હતો. કોર્ટ દ્વારા એક પ્રશ્ન કરવામાં આવ્યો હતો કે અરજદારે પૂર્વ-થાપણની રકમની વ્યવસ્થા કરવા માટે શા માટે રાહ જોવી પડી, જેના જવાબમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અપીલ મેમો સાથે પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી દર્શાવતું ચલાન રજૂ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, પ્રતિવાદી ઓથોરિટી દ્વારા અપીલ મેમો સ્વીકારવામાં આવતા નથી અને

તેથી, જ્યાં સુધી પૂર્વ-થાપણ તરીકે ચૂકવવાપાત્ર રકમ ચૂકવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અપીલ દાખલ કરવી શક્ય નથી.

૧૧. આ સંદર્ભમાં, કાયદાની કલમ ૧૨૯૬ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લઈ શકાય, જે આ મુજબ વંચાય છે:

“૧૨૯૬. અપીલ દાખલ કરતા પહેલાં માગવામાં આવેલી જકાત અથવા લાદવામાં આવેલ દંડની અમુક ટકાવારી જમા કરાવવી. – ટ્રિબ્યુનલ અથવા કમિશનર (અપીલ્સ), જે પણ હોય, તે કોઈપણ અપીલ ગ્રાહ્ય રાખશે નહીં, –

(૧) કલમ ૧૨૮ ની ઉપ-કલમ (૧) હેઠળ, જ્યાં સુધી અપીલકર્તાએ જકાતની સાડા સાત ટકા રકમ જમા ન કરાવી હોય, તેવા કિસ્સામાં જ્યાં જકાત અથવા જકાત અને દંડ વિવાદમાં હોય, અથવા દંડ, જ્યાં આવો દંડ વિવાદમાં હોય, કસ્ટમ્સ કમિશનર કરતાં ઉતરતા રેન્કના કસ્ટમ્સ અધિકારી દ્વારા લેવાયેલા નિર્ણય અથવા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને અનુસરીને;

(૨) કલમ ૧૨૯૬ ની ઉપ-કલમ (૧) ના ખંડ (એ) માં નિર્દિષ્ટ કરેલ નિર્ણય અથવા આદેશ સામે, જ્યાં સુધી અપીલકર્તાએ જકાતના સાડા સાત ટકા જમા ન કરાવ્યા હોય, તેવા કિસ્સામાં

જ્યાં જકાત અથવા જકાત અને દંડ વિવાદમાં હોય, અથવા દંડ, જ્યાં આવો દંડ વિવાદમાં હોય, જેની સામે અપીલ કરવામાં આવી છે તે નિર્ણય અથવા આદેશને અનુસરીને;

(૩) કલમ ૧૨૯એ ની ઉપ-કલમ (૧) ના ખંડ (બી) માં નિર્દિષ્ટ કરેલ નિર્ણય અથવા આદેશ સામે, જ્યાં સુધી અપીલકર્તાએ જકાતના દસ ટકા જમા ન કરાવ્યા હોય, તેવા કિસ્સામાં જ્યાં જકાત અથવા જકાત અને દંડ વિવાદમાં હોય, અથવા દંડ, જ્યાં આવો દંડ વિવાદમાં હોય, જેની સામે અપીલ કરવામાં આવી છે તે નિર્ણય અથવા આદેશને અનુસરીને;

પરંતુ શરત એ છે કે આ કલમ હેઠળ જમા કરાવવા માટે જરૂરી રકમ દસ કરોડ રૂપિયાથી વધુ હોવી જોઈએ નહીં:

પરંતુ વધુમાં શરત એ છે કે આ કલમની જોગવાઈઓ નાણાં (નં. ૨) અધિનિયમ, ૨૦૧૪ ના પ્રારંભ પહેલાં કોઈપણ અપીલ ઓથોરિટી સમક્ષ પેન્ડિંગ સ્ટે અરજીઓ અને અપીલોને લાગુ પડશે નહીં.”

૧૨. કાયદાની કલમ ૧૨૯ઈ ના સરળ વાંચન પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે પરિકલ્પના કરે છે કે જ્યાં સુધી અપીલકર્તાએ તેના ખંડ (૧) થી ખંડ (૩)

માં અનુક્રમે નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબની જકાતની ટકાવારી જમા ન કરાવી હોય ત્યાં સુધી અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવશે નહીં. કલમ, જોકે, એવું નથી કહેતી કે અપીલ સાથે પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી દર્શાવતું ચલાન હોવું જોઈએ અથવા આવી ચુકવણી કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અપીલ દાખલ કરી શકાતી નથી. કસ્ટમ્સ (અપીલ્સ) રૂલ્સ, ૧૯૮૨ ની જોગવાઈઓનો પણ સંદર્ભ લઈ શકાય, જે ફોર્મ અને રીત નક્કી કરે છે જેમાં અપીલ દાખલ કરવાની જરૂર હોય છે. સંબંધિત નિયમોના અવલોકન પર, એવું જોવા મળે છે કે નિયમ ૩ "કમિશનર (અપીલ્સ) ને અપીલનું ફોર્મ" માટે જોગવાઈ કરે છે. તેની ઉપ-નિયમ (૧) જોગવાઈ કરે છે કે કમિશનર (અપીલ્સ) ને કલમ ૧૨૮ ની ઉપ-કલમ (૧) હેઠળની અપીલ ફોર્મ નં. સી. એ.-૧ માં કરવામાં આવશે; તેની ઉપ-નિયમ (૨) અપીલના આધારો અને ચકાસણીના ફોર્મ વગેરે માટે જોગવાઈ કરે છે; ઉપ-નિયમ (૩) જોગવાઈ કરે છે કે ફોર્મ નં. સી. એ.-૧ માં અપીલનું ફોર્મ બે નકલમાં દાખલ કરવામાં આવશે અને તેની સાથે જેની સામે અપીલ કરવામાં આવી છે તે નિર્ણય અથવા આદેશની એક નકલ સાથે રાખવામાં આવશે. ફોર્મ નં. સી. એ.-૧ નો ખંડ (૬) આ મુજબ વંચાય છે: "શું જકાત અથવા દંડ અથવા બંને જમા થયેલ છે: જો નહીં, તો શું આવી થાપણમાંથી મુક્તિ મેળવવા માટે કોઈ અરજી કરવામાં આવી છે. (જેના હેઠળ થાપણ જમા કરવામાં આવી છે તે ચલાનની નકલ રજૂ કરવાની રહેશે)." એવું લાગે છે કે ફોર્મ નં. સી. એ.-૧ માં ઉપરના ખંડ (૬) ને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓ આગ્રહ રાખે છે કે અપીલ મેમોરેન્ડમ

સાથે પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી દર્શાવતું ચલાન હોવું જોઈએ.

૧૩. અરજદારોના વિદ્વત્ એડવોકેટે રણજીત ઇમ્પેક્સ વિ. અપીલેટ ડેપ્યુટી કમિશનર અને અન્ય, (૨૦૧૩) ૧૦ એસસીસી ૬૫૫ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે, જેમાં, તેમાંના અપીલકર્તા દ્વારા ડેપ્યુટી કમિશનર ૧, કોમર્શિયલ ટેક્સિસ સમક્ષ અપીલ પસંદ કરવામાં આવી હતી અને રજૂઆતના સમયે, તામિલનાડુ વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૫૧ હેઠળ કરાયેલી ગણતરી મુજબ રૂ. ૮,૫૨,૪૭૨/- ની રકમ જમા કરાવવી જરૂરી હતી, પરંતુ તેમ કરવામાં ન આવ્યું હોવાથી, અપીલનું મેમોરેન્ડમ તેમને પરત કરવામાં આવ્યું હતું. વિદ્વત્ સિંગલ જજે રિટ અરજીનો નિકાલ કર્યો હતો અને અપીલ ઓથોરિટીને અપીલ નોંધવા અને કાયદા અનુસાર તેનો નિકાલ કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. રિટ અપીલમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અપીલ ઓથોરિટી અપીલનું મેમોરેન્ડમ એવા આધારે પરત કરી શકે નહીં કે કલમ ૫૧ માં "ગ્રાહ્ય રાખવી" (એન્ટરટેઇન) શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો અને બીજું, તે કાયદાની કલમ ૫૧ હેઠળ પરિકલ્પના કર્યા મુજબ થાપણના હેતુ માટે વિભાગ પાસેથી અપીલકર્તાને મળવાપાત્ર રકમ સરભર કરવાની હતી. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે ઠરાવ્યું હતું કે ટેક્સ જમા કરાવવાનો પુરાવો અપીલ વિચારણા માટે લેવામાં આવે તે સમયે રજૂ કરવાનો હતો, પરંતુ અપીલ રજૂ કરવાના સમયે નહીં. સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે ડિવિઝન બેંચનું ઉપરોક્ત

નિષ્કર્ષ સંપૂર્ણપણે વ્યાજબી હતું, કારણ કે અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવાની શરતનો અર્થ એ નથી કે પૂર્વ-થાપણ સંબંધિત આવી બિન-પાપાલનના કારણે અપીલનું મેમોરેન્ડમ પરત કરવામાં આવશે. માત્ર પરિણામ એ છે કે અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવશે નહીં જેનો અર્થ એ છે કે અપીલ પર ગુણદોષના આધારે વિચારણા કરવામાં આવશે નહીં અને આખરે તે આધારે તેને ફગાવી દેવી પડશે.

૧૪. કાયદાની કલમ ૧૨૯ઈ માં વપરાયેલી ભાષા પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે આદેશ આપે છે કે પૂર્વ-થાપણ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવશે નહીં. અપીલ દાખલ કરવી અને અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવી એ સમાનાર્થી નથી. એક પક્ષ મર્યાદાના નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર અપીલ દાખલ કરી શકે છે ભલે તે આવા સમયની અંદર પૂર્વ-થાપણ કરવા માટેની સ્થિતિમાં ન હોય. કમિશનર (અપીલ્સ) પાસે ત્રીસ દિવસની મુદત ઉપરાંત વિલંબ માફ કરવાની કોઈ સત્તા નથી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, એક અપીલ, વિલંબ થાય ત્યારે પણ, મૂળ આદેશ મળ્યાની તારીખથી નેવું દિવસના સમયગાળાની અંદર દાખલ કરવી પડશે, એવું બની શકે કે કોઈ પક્ષ આવા સમયગાળાની અંદર પૂર્વ-થાપણની રકમની વ્યવસ્થા કરવા માટેની સ્થિતિમાં ન હોય. જોકે, માત્ર તે જ, આવા પક્ષને સંપૂર્ણપણે બિન-સૂટ કરવાનો આધાર હોવો જોઈએ નહીં, ખાસ કરીને ત્યારે, જ્યારે કાયદો જોગવાઈ કરે છે કે આવી પૂર્વ-થાપણ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવશે નહીં.

ઉપર દર્શાવેલ નિર્ણયમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યા મુજબ, અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવાની શરતનો અર્થ એ નથી કે પૂર્વ-થાપણ સંબંધિત આવી બિન-પાપાલનના કારણે અપીલનું મેમોરેન્ડમ પરત કરવામાં આવશે અને તે માત્ર પરિણામ એ છે કે અપીલ ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવશે નહીં, જેનો અર્થ એ છે કે અપીલ પર ગુણદોષના આધારે વિચારણા કરવામાં આવશે નહીં અને આખરે તે આધારે ફગાવી દેવી પડશે. તેથી, જ્યારે કમિશનર (અપીલ્સ) અપીલ ગ્રાહ્ય રાખી શકતા નથી, એટલે કે જ્યાં સુધી પૂર્વ-થાપણ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેને સાંભળી શકતા નથી અને તેનો નિર્ણય કરી શકતા નથી, ત્યારે તેઓ અપીલ દાખલ કરવા માટે પૂર્વ શરત તરીકે પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી પર આગ્રહ રાખી શકતા નથી. ફોર્મ નં. સી. એ.-૧ ના ખંડ (૬) માં સમાવિષ્ટ શરતનો કોઈ વૈધાનિક આધાર નથી અને તેથી, અપીલ દાખલ કરતા પહેલા પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી પર કોઈ આગ્રહ હોઈ શકે નહીં. આ સંજોગોમાં, જો આવી પ્રેક્ટિસ ખરેખર પ્રવર્તમાન હોય, એટલે કે, જો અપીલનું મેમોરેન્ડમ પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી દર્શાવતા ચલાન સાથે ન હોય તો તેને પરત કરવામાં આવે છે, તો પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓના આ પ્રકારના વર્તનનો કોઈ કાનૂની આધાર નથી. જો અપીલ નિર્ધારિત ફોર્મમાં દાખલ કરવામાં આવે તો, તેની સાથે પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી દર્શાવતા ચલાનનો આગ્રહ રાખ્યા વિના અપીલનું મેમોરેન્ડમ સ્વીકારવા માટે પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓ ફરજિયાતપણે બંધાયેલા છે. જો અપીલ સુનાવણી માટે આવે છે અને પૂર્વ-થાપણ ચૂકવવામાં આવતી નથી, તો કમિશનર (અપીલ્સ) તેને ગ્રાહ્ય રાખવાનો

ઈનકાર કરી શકે છે અને તે આધારે તેને ફગાવી શકે છે.

૧૫. જોકે, વર્તમાન કેસનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, અરજદારનો એવો કેસ પણ નથી કે તેમણે અપીલ રજૂ કરી હતી અને બીજા પ્રતિવાદીએ પૂર્વ-થાપણની ચુકવણી દર્શાવતું ચલાન ન હોય ત્યાં સુધી તેને સ્વીકારવાનો ઈનકાર કર્યો હતો. એવું લાગે છે કે અરજદાર એ ધારણા પર આગળ વધ્યા છે કે આવા ચલાન વિના અપીલના કાગળો સ્વીકારવામાં આવશે નહીં અને વૈધાનિક સમયગાળો વીતવા દીધો છે, જેથી કમિશનર (અપીલ્સ) પાસે ત્રીસ દિવસની મુદત ઉપરાંત વિલંબ માફ કરવાની કોઈ સત્તા કે સત્તાધિકાર ન હોવાથી, પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે તો પણ, તેઓ પોતાની જાતે જ અયોગ્ય ઠર્યા છે.

૧૬. મૂળ આદેશને પડકારવાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, અરજદાર પાસે અસરકારક વૈધાનિક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોવાથી, આ કોર્ટ સામાન્ય રીતે ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરશે નહીં, સિવાય કે આક્ષેપિત આદેશ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગના દોષથી પીડાતો હોય અથવા સત્તાધિકાર વિનાનો હોય અથવા સંબંધિત ઓથોરિટીને આપવામાં આવેલી સત્તા કરતાં વધુ હોય.

૧૭. તેથી, જે પ્રશ્ન વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થાય છે તે એ છે કે શું આક્ષેપિત મૂળ આદેશ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગના દોષથી પીડાય છે. પ્રથમ આધાર જેના પર કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે તે એ છે કે નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીએ સુનાવણીની ખૂબ જ ટૂંકી નોટિસ આપી હતી અને વ્યક્તિગત સુનાવણી માટેની નોટિસો અરજદારના માતાપિતાના સરનામે મોકલવામાં આવી હતી, જેઓએ ત્યારબાદ તેને અરજદારને મોકલી હતી, અને આ પ્રક્રિયામાં, અરજદાર પાસે તેમના એડવોકેટની ઉપલબ્ધતા મેળવવા માટે ખૂબ જ ઓછો સમય બચ્યો હતો. આ સંદર્ભમાં, નોંધ કરી શકાય કે વ્યક્તિગત સુનાવણી માટેની પ્રથમ નોટિસ ૧૯/૦૮/૨૦૧૪ ના રોજ સુનાવણી નક્કી કરીને ૦૮/૦૮/૨૦૧૪ ના રોજ જારી કરવામાં આવી હતી, અને તે અરજદારના માતાપિતાના સરનામે મોકલવામાં આવી હતી જેઓ રાજકોટ ખાતે રહે છે, જેઓએ બદલામાં તેને સુરત ખાતે રહેતા અરજદારને મોકલી આપી હતી. જોકે, અરજદારે નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીને જાણ કરવાનું યોગ્ય માન્યું ન હતું કે નોટિસો ખોટા સરનામે મોકલવામાં આવી રહી છે અને તે તેમને સુરત ખાતે મોકલવી જોઈએ. તેથી, ૨૫/૦૮/૨૦૧૪ ના રોજ વ્યક્તિગત સુનાવણી નક્કી કરતી ૧૫/૦૮/૨૦૧૪ ની બીજી નોટિસ ફરી એકવાર ૨૨/૦૮/૨૦૧૪ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ રાજકોટ ખાતે અરજદારના માતાપિતાના સરનામે બજાવવામાં આવી હતી અને અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, આવા ટૂંકા સમયમાં જામનગર ખાતે નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટી સમક્ષ હાજર થવા માટે અમદાવાદ

સ્થિત એડવોકેટની ઉપલબ્ધતા મેળવવી મુશ્કેલ હતી. એવું લાગે છે કે વ્યક્તિગત સુનાવણીની નોટિસોના જવાબમાં, ૨૫/૦૮/૨૦૧૪ ના પત્ર સાથે એક પ્રાથમિક જવાબ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા અરજદારે વ્યક્તિગત સુનાવણીની તક માટે પણ વિનંતી કરી હતી. ત્યારબાદ, સુનાવણીની આવી તક આપ્યા વિના, અરજદારે ૦૭/૧૦/૨૦૧૪ નો તેમનો આખરી જવાબ દાખલ કર્યો અને વ્યક્તિગત સુનાવણીની તક માટે પણ વિનંતી કરી. જોકે, નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીએ આવી તક આપ્યા વિના આક્ષેપિત આદેશ પસાર કર્યો.

૧૮. આમ, અરજદારને વ્યક્તિગત સુનાવણી માટે બે નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી, જેઓ, જોકે, અહીં ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટી સમક્ષ હાજર થયા ન હતા. અરજદાર પતી, કાયદાની કલમ ૧૨૨એ ની ઉપ-કલમ (૨) ના પરંતુ શરતના આધારે એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટી માટે ઓછામાં ઓછા ત્રણ મુલતવી (એડજર્નમેન્ટ) આપવાનું અનિવાર્ય હતું અને અરજદારને માત્ર બે તકો આપવામાં આવી હોવાથી, આક્ષેપિત આદેશ ખરાબ છે કારણ કે નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટી દ્વારા અનુસરવામાં આવેલી પ્રક્રિયા વૈધાનિક જોગવાઈઓ સાથે અસંગત છે.

૧૯. આ સંદર્ભમાં, કાયદાની કલમ ૧૨૨એ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લઈ શકાય, જે આ મુજબ વંચાય છે:

“૧૨૨એ. નિર્ણય પ્રક્રિયા. – (૧) નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટી, આ પ્રકરણ અથવા આ કાયદાની અન્ય કોઈ જોગવાઈ હેઠળની કોઈપણ કાર્યવાહીમાં, કાર્યવાહીમાં રહેલા પક્ષકારને સાંભળવાની તક આપશે, જો પક્ષકાર તેવી ઇચ્છા રાખે તો.

(૨) નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટી, જો પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે તો, ઉપ-કલમ (૧) માં દર્શાવેલ કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે, પક્ષકારોને અથવા તેમાંથી કોઈપણને સમયાનુસારે સમય આપી શકશે અને લેખિતમાં નોંધવાના કારણોસર સુનાવણી મુલતવી રાખી શકશે:

પરંતુ શરત એ છે કે કાર્યવાહી દરમિયાન પક્ષકારને ત્રણ વખતથી વધુ આવું મુલતવી રાખવામાં આવશે નહીં.”

૨૦. કાયદાની કલમ ૧૨૨એ ની જોગવાઈઓનું માત્ર વાંચન દર્શાવે છે કે તેની ઉપ-કલમ (૧) કાર્યવાહીમાં પક્ષકારને સાંભળવાની તક આપવાની જોગવાઈ કરે છે, જો પક્ષકાર તેવી ઇચ્છા રાખે તો. ઉપ-કલમ (૨) કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે તો પક્ષકારોને સમય આપવાની પરિકલ્પના કરે છે. ઉપ-કલમ, જોકે, કાર્યવાહી મુલતવી રાખવા માટેના કારણો નોંધવાની જોગવાઈ કરે છે. તેનો પરંતુ શરત સમય આપવાની સત્તાને મર્યાદિત કરે છે, અને જોગવાઈ કરે છે કે કાર્યવાહી દરમિયાન પક્ષકારને ત્રણથી વધુ

મુલતવી આપવામાં આવશે નહીં. તેથી, એકંદરે, કાયદાની કલમ ૧૨૨એ વધુમાં વધુ ત્રણ મુલતવી આપવાની જોગવાઈ કરે છે. કાયદાની કલમ ૧૨૨એ ની ઉપ-કલમ (૨) અને તેના પરંતુ શરતના સંયુક્ત વાંચન પરથી, જે બાબત સામે આવે છે તે એ છે કે જો પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે, તો કાર્યવાહી વધુમાં વધુ ત્રણ પ્રસંગો માટે મુલતવી રાખી શકાય છે. જોકે, પરંતુ શરતનો અર્થ એવો કરી શકાય નહીં કે તે ત્રણ મુલતવી આપવાનો આદેશ આપે છે. ઉપ-કલમ (૨) માત્ર પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે તો અને કારણો નોંધીને જ મુલતવી રાખવાની જોગવાઈ કરતી હોવાથી, એ કહેવાની જરૂર નથી કે પક્ષકાર નિયમિત બાબત તરીકે ત્રણ મુલતવી મેળવવા માટે હક્કદાર નથી, પરંતુ મુલતવી માગવા માટે પૂરતું કારણ દર્શાવવું પડશે. તદુપરાંત, જોગવાઈ ઓથોરિટી પર બાબતને મુલતવી રાખવા માટેના કારણો નોંધવાની ફરજ લાટે છે. તેથી, જ્યાં સુધી પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, કોઈપણ તબક્કે કાર્યવાહી મુલતવી રાખી શકાય નહીં. વર્તમાન કેસમાં, જ્યારે અરજદારનો એવો કેસ છે કે તેમને માત્ર બે મુલતવી આપવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે પ્રતિવાદીઓએ તેમના જવાબના સોગંદનામામાં જણાવ્યું છે કે ૦૮/૦૫/૨૦૧૪, ૧૮/૦૮/૨૦૧૪, ૧૦/૦૯/૨૦૧૪ અને ૨૫/૦૯/૨૦૧૪ ના રોજ વ્યક્તિગત સુનાવણીની તકો આપવામાં આવી હતી. જોકે, અરજદારના વિદ્વત્ એડવોકેટે કોર્ટનું ધ્યાન એ હકીકત તરફ દોર્યું છે કે ૦૮/૦૫/૨૦૧૪ પછી નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીને બાબત સોંપવામાં આવી હતી, જેથી તે તારીખે વ્યક્તિગત સુનાવણીની કોઈ તક આપવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ

ઊભો થતો નથી. આમ, એકંદરે, અરજદારને વ્યક્તિગત સુનાવણીની ત્રણ તકો અને બે મુલતવી આપવામાં આવ્યા છે, જ્યારે કાયદો વધુમાં વધુ ત્રણ મુલતવી રાખવાની પરિકલ્પના કરે છે. આ કોર્ટના મતે, કાયદો જે નક્કી કરે છે તે મુલતવી રાખવાની મહત્તમ સંખ્યા છે જે આપી શકાય છે, પરંતુ એવું કહેતો નથી કે દરેક કેસમાં, નિયમિત બાબત તરીકે, ત્રણ મુલતવી આપવા જ જોઈએ. જો નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીને પૂરતું કારણ ન મળે, તો તેઓ કાર્યવાહી મુલતવી રાખી શકતા નથી. તેથી, માત્ર એટલા માટે કે અરજદારને કુલ ત્રણ મુલતવી આપવામાં આવ્યા નથી, તે આક્ષેપ કર્યા મુજબ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગ સમાન રહેશે નહીં. રેકૉર્ડ પર આવેલ સમગ્ર તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને, અને ખાસ કરીને વર્તમાન કેસમાં અન્ય મોટી સંખ્યામાં સહ-નોટિસીઓ હતા તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે ત્રણ મુલતવી ન આપવાના કારણે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગ અંગેની રજૂઆત સ્વીકારવા યોગ્ય નથી.

૨૧. ઓટોમોટિવ ટાયર મેન્યુફેક્ચરર્સ એસોસિએશન વિ. ડેઝિગ્રેટેડ ઓથોરિટી (ઉપરોક્ત) માં, સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે એ સુસ્થાપિત છે કે જ્યાં સુધી કોઈ વૈધાનિક જોગવાઈ, કાં તો સ્પષ્ટપણે અથવા જરૂરી સૂચિતાર્થ દ્વારા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલનને બાકાત ન રાખે, કારણ કે તે કિસ્સામાં કોર્ટ ધારાસભાના આદેશની ઉપેક્ષા કરશે નહીં, આદેશ કરવામાં આવે તે પહેલાં સાંભળવાની વાજબી તક આપવાની જરૂરિયાત સામાન્ય રીતે કાયદાની

જોગવાઈઓમાં વણાયેલી હોય છે, ખાસ કરીને જ્યારે આદેશની વિપરીત નાગરિક અસરો હોય જે સ્પષ્ટપણે અસરગ્રસ્ત પક્ષકાર માટે મિલકત, વ્યક્તિગત અધિકારો અને ભૌતિક વંચિતતાના અતિક્રમણને આવરી લે છે. આ સિદ્ધાંત વૈધાનિક મંડળ અથવા ટ્રિબ્યુનલને આપવામાં આવેલી સત્તા વહીવટી છે કે અર્ધ-ન્યાયિક છે તે ધ્યાનમાં લીધા વિના યોગ્ય ઠરે છે. આ કોર્ટના મતે, ઉપર દર્શાવેલ નિર્ણય અરજદારની મદદે આવશે નહીં, કારણ કે અરજદારને સાંભળવાની કોઈ તક આપવામાં આવી ન હતી તેવું નથી. અરજદારને સુનાવણીની ત્રણ તકો આપવામાં આવી હતી, જેમાંથી પ્રથમ બે તારીખો પર, અરજદાર હાજર રહ્યા ન હતા અને ત્રીજી તારીખે, તેમણે પ્રાથમિક જવાબ દાખલ કર્યો હતો અને ત્યારબાદ લિખિત જવાબ દાખલ કર્યો હતો અને વ્યક્તિગત સુનાવણીની તક માટે પણ પ્રાર્થના કરી હતી. આમ, વ્યક્તિગત સુનાવણીની તક આપવા માટેની આ છેલ્લી વિનંતી છે જે મંજૂર કરવામાં આવી નથી અને નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીએ કાર્યવાહીનો નિર્ણય કરવા માટે આગળ વધ્યા છે. ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, અરજદારને સાંભળવાની તક ન આપવાના આધારે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો કોઈ ભંગ થયો છે તેમ કહી શકાય નહીં.

૨૨. મેઘમણી ઓર્ગેનિક્સ લિમિટેડ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (ઉપરોક્ત) માં આ કોર્ટનો નિર્ણય, તે જ કારણોસર, વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં લાગુ પડશે નહીં. બોમ્બે હાઈકોર્ટનો ખંડેલવાલ લેબોરેટરીઝ લિ. વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા

(ઉપરોક્ત) નો નિર્ણય તે કેસના તથ્યોમાં આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અરજદારે દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે સમય માંગ્યો હતો અને તેમને ખાતરી આપવામાં આવી હતી કે સમય આપવામાં આવશે, અને આ સંજોગોમાં કોર્ટે જણાવાયું હતું કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો સ્પષ્ટ ભંગ થયો હતો.

૨૩. આગામી રજૂઆત એ છે કે અરજદાર દ્વારા સબમિટ કરાયેલી લિમિટ રજૂઆતો પર કોઈ નિષ્કર્ષ આપવામાં આવ્યા નથી. આ સંદર્ભમાં, મૂળ આદેશના અવલોકન પરથી જાણવા મળે છે કે તેના પેરા-૪૧ માં, નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીએ અરજદાર દ્વારા તેમના એડવોકેટ મારફતે સબમિટ કરાયેલા ૨૫/૦૮/૨૦૧૪ ના પ્રાથમિક વાંધાઓ તેમજ ૦૭/૧૦/૨૦૧૪ ના આગળના જવાબ પર વિચાર કર્યો છે અને આદેશના પેરા-૬૩ માં અરજદાર અંગેના તેના નિષ્કર્ષ નોંધ્યા છે. જવાબમાં કરાયેલી રજૂઆતો અને નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટી દ્વારા નોંધાયેલા નિષ્કર્ષોને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું કહેવું શક્ય નથી કે નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીએ તેના સંબંધમાં નિષ્કર્ષ આપ્યા નથી. અરજદાર દ્વારા કરાયેલી રજૂઆતો પર કોઈ નિષ્કર્ષ નોંધાયા ન હોવાથી આક્ષેપિત આદેશ બિન-બોલતો આદેશ છે તે રજૂઆત, તેથી, સ્વીકારી શકાય નહીં.

૨૪. ઊભી કરાયેલી અન્ય એક રજૂઆત એ છે કે સમાન દવાના કારણ માટે, સમાન સમયગાળા માટે, આવશ્યકપણે સમાન પુરાવા પર, બીજા પ્રતિવાદી

દ્વારા ૨૪/૦૧/૨૦૧૧ ની શો કોઝ નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, જે ૩૦/૦૩/૨૦૧૨ ના મૂળ આદેશમાં પરિણમી હતી, જેના દ્વારા અરજદાર પર રૂ. ૭૫,૦૦,૦૦૦/- નો દંડ લાદવામાં આવ્યો હતો, જેની સામે અપીલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પેલિંગ છે. અરજદાર વતી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સમાન સમયગાળાના સંદર્ભમાં અને સમાન સામગ્રી પર આધારિત સમાન આક્ષેપ પર વારંવારની શો કોઝ નોટિસો કાયદામાં ટકી શકે તેમ નથી. આ સંદર્ભમાં, જવાબના સોગંદનામામાં કરાયેલા કથનો પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ૨૪/૦૧/૨૦૧૧ ની શો કોઝ નોટિસમાં ચોક્કસ શિપિંગ બિલ આવરી લેવામાં આવ્યા હતા, જ્યારે વર્તમાન શો કોઝ નોટિસ અગાઉની શો કોઝ નોટિસ દ્વારા આવરી લેવાયેલા શિપિંગ બિલ કરતાં અલગ શિપિંગ બિલ સાથે સંબંધિત છે. તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે અગાઉની શો કોઝ નોટિસ સમાન દવાના કારણના સંદર્ભમાં હતી. ઉપરોક્તના પ્રકાશમાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદાર ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ આ કોર્ટ દ્વારા અસાધારણ ન્યાયક્ષેત્રના ઉપયોગની જરૂર હોય તેવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો કોઈ ભંગ સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૨૫. છેલ્લું પરંતુ મહત્વનું, અરજદારે કમિશનર (અપીલ્સ) દ્વારા વિલંબ માફીની તેમની અરજી ફગાવી દેવામાં આવ્યા પછી જ આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે. એવું નથી કે મૂળ આદેશ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ભંગમાં પસાર કરવામાં આવ્યો

છે તેવા આધારે અરજદારે તેના રિટ ન્યાયક્ષેત્રને લાગુ કરીને સીધો આ કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો. તેથી, અરજદાર કાયદાની કલમ ૧૨૮ હેઠળ અપીલના ઉપાયને આગળ ધપાવવાનો ઇરાદો ધરાવતા હતા. માત્ર અપીલ સમયબાર થઈ ગઈ હોવાના કારણે જ અરજદારે, વિલંબ માફીની તેમની અરજી ફગાવી દેવાયા પછી, વર્તમાન અરજી કરી છે. આ કોર્ટના મતે, જો આવી કાર્યવાહીની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો હાઈકોર્ટમાં એવી બાબતોનો ભરાવો થઈ જશે જ્યાં પક્ષકારોએ મર્યાદાના નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર અપીલ દાખલ કરી નથી, જેનાથી હાઈકોર્ટ સમયબાર અપીલો માટે વૈકલ્પિક મંચમાં ફેરવાઈ જશે. આવી પ્રેક્ટિસને નિરુત્સાહિત કરવાની જરૂર છે. એવું કહેવાનો અર્થ એ નથી કે આપેલ કેસમાં હાઈકોર્ટ હસ્તક્ષેપ ન કરી શકે. તે કેસના તથ્યો અને સંજોગો પર આધાર રાખશે. જોકે, વર્તમાન કેસનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના કોઈપણ ભંગ અથવા નિર્ણય કરનાર ઓથોરિટીના ભાગરૂપે ન્યાયક્ષેત્રનો અભાવ અથવા ન્યાયક્ષેત્રના અયોગ્ય ઉપયોગના અભાવમાં, જ્યારે કાયદાની કલમ ૧૨૮એ હેઠળ અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલનો અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય હોય ત્યારે, અરજી ચલાવવા યોગ્ય ન હોવાના આધારે ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૨૬. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, અરજીઓ નિષ્ફળ જાય છે અને, તદનુસાર, ફગાવી દેવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગેના કોઈ આદેશ વિના દરેક અરજીમાં નોટિસ રદ કરવામાં આવે છે.

૨૭. સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ કોર્ટે મૂળ આદેશોના ગુણદોષમાં પ્રવેશ કર્યો છે અને માત્ર ચલાવવા યોગ્યતાના આધારે અરજીઓ ફગાવી દીધી છે.

(હર્ષા દેવાની, ન્યાયમૂર્તિ)

(એ. એસ. સુપેહિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

પરમાર*

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.